

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.351.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17692 Pana Posła Marcina Józefaciuka, w sprawie zmian w strukturze zatrudnienia kobiet i mężczyzn oraz potrzeby analizy przepływów na rynku pracy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) jest badaniem reprezentacyjnym, dlatego niewielkie zmiany liczebności, zwłaszcza w podziale według płci, mogą mieścić się w granicach błędu statystycznego. Spadek liczby pracujących mężczyzn o ok. 6 tys. osób przy populacji osób pracujących przekraczającej 17 mln jest zmianą nieznaczną, która sama w sobie nie świadczy o utrwaleniu się negatywnego trendu.

Niewielki spadek liczby pracujących mężczyzn może wynikać z naturalnej zmienności wyników badania, sezonowości lub błędu oszacowania. Dopiero w przypadku odnotowania zmiany statystycznie istotnej i powtarzającej się w kolejnych okresach, można byłoby mówić o wystąpieniu związanego z nią zjawiska na rynku pracy. Warto przy tym podkreślić, że współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn w wieku produkcyjnym sięgnął w Polsce w I kw. 2026 r. 84,5%, co jest jednym z najwyższych wyników w całej Unii Europejskiej. W przypadku wystąpienia wyraźnego i trwałego spadku aktywności zawodowej mężczyzn podjęte zostaną odpowiednie działania wspierające aktywność zawodową tej grupy.

Dane jednostkowe BAEL pozwoliły przeanalizować zmianę statusu ekonomicznego mężczyzn, których w jednym kwartale sklasyfikowano jako pracujących, a w kolejnym nie. Wykorzystano w tym celu dane panelowe, tj. obserwacje tych samych osób w dwóch kolejnych kwartałach. Spośród mężczyzn pracujących w III kwartale 2025 r. ok. 0,4% sklasyfikowano w IV kwartale 2025 r. jako bezrobotnych, a ok. 0,8% jako biernych zawodowo. Oznacza to, że zdecydowana większość przedstawicieli tej grupy (98,8%) zachowała status osób pracujących również w kolejnym kwartale.

Przejście na emeryturę należy traktować jako podkategorię przejścia do bierności zawodowej. Na podstawie odpowiedzi ankiety BAEL, udział mężczyzn, którzy przestali być klasyfikowani jako pracujący i przeszli na emeryturę wyniósł 53% spośród tych, którzy przeszli do grupy osób biernych zawodowo.

Sytuację przejścia na rentę lub inną związaną z niezdolnością do pracy również należy traktować jako podkategorię bierności zawodowej. Udział mężczyzn, którzy przestali być klasyfikowani jako pracujący i znaleźli się w kategorii „choroba, niepełnosprawność”, wyniósł: 6,3% z odsetka tych, którzy przeszli do grupy osób biernych zawodowo.

Dane jednostkowe BAEL pozwalają w znacznym stopniu odróżnić statusy osób, które przestały być klasyfikowane jako pracujące. W przypadku osób biernych zawodowo możliwe jest wskazanie, czy powodem tej bierności była emerytura, choroba, niepełnosprawność, opieka nad członkami rodziny, nauka lub inne przyczyny. W analizie przyjęto, że odpowiedź „jestem na emeryturze” identyfikuje przejście na emeryturę, natomiast odpowiedź „choroba, niepełnosprawność” identyfikuje przejście do bierności z

przyczyn zdrowotnych, zbliżonych do renty lub niezdolności do pracy. Należy przy tym zaznaczyć, że BAEL nie zawsze pozwala w pełni rozstrzygnąć, czy dana osoba faktycznie utraciła zatrudnienie w sensie administracyjno-prawnym, czy też sama zrezygnowała z pracy albo zakończyła aktywność zawodową z innych powodów.

Jednoczesny z niską stopą bezrobocia mężczyzn spadek liczby pracujących przedstawicieli tej grupy nie jest sprzecznością. Stopa bezrobocia według BAEL odnosi się do osób aktywnych zawodowo, czyli takich, które pracują albo aktywnie poszukują pracy i są gotowe ją podjąć. Jeżeli część osób przestaje być klasyfikowana jako pracująca, nie musi automatycznie oznaczać to wzrostu bezrobocia. Osoby te mogą przejść do bierności zawodowej, np. z powodu emerytury, choroby, niepełnosprawności, obowiązków rodzinnych albo zaprzestania poszukiwania pracy.

Do prowadzenia bardziej szczegółowych analiz służą dane przekazywane przez GUS z badania BAEL dla poszczególnych kwartałów. Dane te wykorzystuje się jednak wyłącznie do wewnętrznych analiz prowadzonych w ministerstwie i nie podlegają one upublicznieniu. Wg danych BAEL za IV kw. 2025 r. największy spadek liczby pracujących mężczyzn (o 40 tys. osób) względem III kw. 2025 r. odnotowano w grupie wiekowej 25-29 lat. Spadek liczby pracujących mężczyzn odnotowano też w grupie 60-64 lata (wyniósł on 1 tys. osób). W grupach wiekowych 45-54 i 55-59 lat liczba pracujących mężczyzn w IV kw. 2025 r. wzrosła odpowiednio o 7 tys. i 11 tys. osób w porównaniu do III kw. 2025 r.

Najczęstsze przyczyny bierności zawodowej mężczyzn w wieku produkcyjnym, zgodnie z ostatnimi dostępnymi danymi (IV kw. 2025 r.) to nauka, uzupełnianie kwalifikacji (550 tys.), choroba, niepełnosprawność (537 tys.), emerytura (269 tys.), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (47 tys.) oraz zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy (22 tys.). W przypadku kobiet w wieku produkcyjnym najczęstsze przyczyny bierności zawodowej to nauka, uzupełnianie kwalifikacji (627 tys.), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (581 tys.), choroba, niepełnosprawność (322 tys.), emerytura (30 tys.) oraz zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy (25 tys.).

Należy podkreślić, że liczba biernych zawodowo mężczyzn w wieku produkcyjnym, którzy nie poszukiwali pracy z powodu choroby lub niepełnosprawności spadła w porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego o 79 tys. W ostatnich kwartałach liczba osób klasyfikowanych w tej grupie regularnie spada.

Wskaźnik zatrudnienia mężczyzn ogółem wynosił w IV kw. 2025 r. 63,9% i w stosunku do poprzedniego kwartału spadł o 0,1 p.p. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego nie uległ zmianie. Wskaźnik zatrudnienia wśród mężczyzn utrzymuje się na stałym poziomie w ostatnich kilku latach. Nie ma przesłanek aby stwierdzić, że czynniki takie jak długoletnia praca fizyczna, zmiany technologiczne, niedopasowanie kwalifikacji czy brak dostępu do skutecznego przekwalifikowania wpływały na wcześniejsze odchodzenie mężczyzn z rynku pracy.

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620 z późn. zm. - dalej jako: „ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia”) weszła w życie 1 czerwca 2025 r. Zgodnie z art. 69 tego aktu bezrobotnym powyżej 50 roku życia, obok 6 innych grup (bezrobotnych posiadających Kartę Dużej Rodziny, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych i poszukujących pracy do 30 roku życia oraz bezrobotnych samotnie wychowującym co najmniej jedno dziecko), przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do określonych w nim form pomocy, których katalog obejmuje m.in. szkolenia, bon na kształcenie ustawiczne, pożyczkę edukacyjną, staż, skierowanie do pracy w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, pakiet aktywizacyjny,

dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej czy bon na zasiedlenie. Osoby te, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy jako bezrobotne, mogą korzystać z pomocy umożliwiającej podjęcie zatrudnienia oraz nabycie lub podwyższenie kompetencji zawodowych. Należy przy tym zaznaczyć, że z części form pomocy mogą korzystać także osoby, które rejestrują się w powiatowym urzędzie pracy jako poszukujące pracy, a więc również te, które osiągnęły już wiek emerytalny. Od początku roku do końca czerwca 2026 r. aktywne programy wsparcia rozpoczęło 11,6 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia zachowała instrument dofinansowania wynagrodzenia bezrobotnego w wieku 50+. Ponadto akt ten przewiduje wspieranie pracodawców i przedsiębiorców chcących zatrudniać osoby w wieku poprodukcyjnym, umożliwiając pracodawcy uzyskanie dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie osoby poszukującej pracy, która ukończyła 60 lub 65 lat w przypadku odpowiednio kobiet i mężczyzn, o ile nie była ona zatrudniona lub nie wykonywała innej pracy zarobkowej u tego pracodawcy bezpośrednio przed zarejestrowaniem się jako poszukujący pracy.

Szczególnym wsparciem objęto osoby długotrwale bezrobotne, którym na mocy ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia przysługuje pierwszeństwo w kierowaniu do form pomocy i stała opieka doradcy ds. zatrudnienia. Przedstawiciele tej grupy mogą być kierowani do centrów integracji społecznej celem wzięcia udziału w indywidualnych programach zatrudnienia socjalnego, które służą odbudowie kompetencji społecznych i zawodowych oraz przygotowaniu do podjęcia zatrudnienia. Od początku br. do końca czerwca aktywne programy wsparcia rozpoczęło 19 tys. osób długotrwale bezrobotnych, a 26,4 tys. skorzystało z porad indywidualnych.

Pomoc kierowana do osób bez kwalifikacji zawodowych obejmuje: finansowanie szkoleń i staży, finansowanie kosztów potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności lub kosztów uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie wiedzy i umiejętności, boni na kształcenie ustawiczne, pożyczki edukacyjne, finansowanie opłaty pobieranej za postępowanie nostryfikacyjne albo postępowanie w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie oraz finansowanie opłaty za przeprowadzenie postępowania i wydanie decyzji w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu regulowanego albo do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanej.

Od początku roku do końca czerwca 2026 r. udział w aktywnych programach wsparcia rozpoczęło 18,1 tys. bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, z których 6,9 tys. osób rozpoczęło staże, a 1,5 tys. szkolenia zawodowe. W okresie od 1 czerwca 2025 r. do końca czerwca 2026 r. 19,5 tys. bezrobotnych mężczyzn należących do grupy wiekowej 45+ objęto aktywnymi formami wsparcia.

Na podstawie umowy starosta może przyznać pracodawcy dofinansowanie do wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego w wieku 50-60 lat (kobiety) lub 50-65 lat (mężczyźni). Wsparcie przysługuje przez 12 miesięcy, a jego wysokość wynosi miesięcznie do 50% minimalnego wynagrodzenia. Pracodawca jest zobowiązany utrzymać zatrudnienie przez kolejne 6 miesięcy.

Pracodawca jest zwolniony z opłacania składek na Fundusz Pracy (FP) przez 12 miesięcy za zatrudnione osoby należące do grupy wiekowej 50+, które przed podjęciem zatrudnienia figurowały w rejestrze urzędu pracy przez co najmniej 30 dni. Pracodawca jest też na stałe zwolniony z opłacania składek na FP za pracowników, którzy ukończyli 55 lub 65 lat w przypadku odpowiednio kobiet i mężczyzn.

Starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy działania w zakresie reintegracji społecznej długotrwale bezrobotnego (w wymiarze do 4 godzin dziennie przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy), zlecając je centrom integracji społecznej (CIS), klubom integracji społecznej (KIS) lub podmiotom ekonomii społecznej. Działania te mają na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności pełnienia ról społecznych oraz zmotywowanie do powrotu do pracy (np. poprzez warsztaty motywacyjne i grupy wsparcia). Dodatkowo, bezrobotnemu uczestniczącemu w tych działaniach przysługuje stypendium w wysokości 60% kwoty zasiłku dla bezrobotnych.

Niezależnie od tych środków, minister właściwy do spraw pracy dysponuje środkami rezerwy FP, z której może zwiększać finansowanie form pomocy realizowanych przez samorządy powiatów, zgodnie ze zgłaszanymi przez urzędy pracy potrzebami. Priorytety wydatkowania środków FP są weryfikowane na bieżąco.

Informuję, że różnice w poziomie bezrobocia rejestrowanego oraz bezrobocia wg BAEL wynikają z różnych metodologii zbierania danych oraz różnic w definicji osoby bezrobotnej. W MRPIPS analizuje się bezrobocie korzystając z dostępnych badań, w tym statystyk bezrobocia rejestrowanego i prowadzonego przez GUS BAEL. Bezrobocie rejestrowane dotyczy osób zarejestrowanych w urzędach pracy po spełnieniu określonych w przepisach warunków, natomiast bezrobocie wg BAEL oparte jest na deklaracjach respondentów w wylosowanych do badania gospodarstwach domowych. BAEL prowadzone jest w oparciu o metodologię Międzynarodowej Organizacji Pracy i wykorzystywane do porównań międzynarodowych.

Formalnie nie istnieje obowiązek rejestracji w urzędzie pracy w momencie utraty zatrudnienia albo w sytuacji pozostawania bez pracy, dlatego część osób, która w BAEL deklaruje gotowość do podjęcia pracy i poszukiwanie zatrudnienia może nie być zarejestrowana w urzędzie pracy. Dotyczy to najczęściej osób, które decydują się samodzielnie szukać zatrudnienia oraz posiadają prawo do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zmiany w zasadach rejestracji i wyrejestrowań z urzędów pracy wprowadzone 1 czerwca 2025 r. ustawą o rynku pracy i służbach zatrudnienia z pewnością wpłynęły na poziom bezrobocia rejestrowanego. Zasadniczą rolę odegrały tu możliwość rejestracji w urzędzie pracy w miejscu zamieszkania, co przede wszystkim jest przyczyną zwiększonych rejestracji absolwentów w ośrodkach akademickich, oraz brak wyrejestrowań spowodowanych nieuzasadnioną odmową przyjęcia propozycji pracy lub innej formy pomocy określonej w ustawie czy odmową poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym.

Dane wskazują, że o ile w całym 2025 r. napływ do bezrobocia był zbliżony do zanotowanego rok wcześniej, to istotnie zmniejszył się odpływ osób bezrobotnych. W minionym roku w urzędach pracy zarejestrowało się 1,2 mln osób bezrobotnych (r/r spadek o 1,5%), a wyrejestrowało 1,1 mln (r/r spadek o 9,8%). Za spadek liczby wyrejestrowań odpowiadało zmniejszenie liczby bezrobotnych, których wyrejestrowano z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy (r/r spadek o 43,6% do 126,7 tys. osób). Gdyby w 2025 r. liczba wyrejestrowanych z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy pozostała na poziomie z 2024 r., bezrobotnych w rejestrach mogłoby być o ok. 100 tys. mniej niż faktycznie.

Odnosnie do wątku dotyczącego zapewnienia spójności rządowych polityk służących poprawie sytuacji demograficznej informuję, że powołano Międzyresortowy Zespół ds. Koordynacji Polityki Demograficznej, którego działanie ma na celu nie tylko wymianę informacji i perspektyw, ale też usprawnienie i uzgodnienie polityk publicznych tworzonych i realizowanych w poszczególnych resortach, a także prowadzenie polityki opartej na całościowym, wieloaspektowym podejściu do zagadnienia demografii.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach realizowanej polityki rodzinnej tworzy mechanizmy wspierające rodziców w opiece nad dziećmi i godzeniu obowiązków rodzicielskich z zawodowymi. Ponadto stale reformowane są narzędzia mające na celu zapewnienie stabilności rynku pracy.

Według Prognozy ludności na lata 2023-2060¹ opracowanej przez GUS liczba ludności w wieku produkcyjnym spadnie o 4 967,8 tys. (23,9%), a liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie w tym okresie o 2 073,7 tys. (23,6%), co może prowadzić do odwrócenia relacji pomiędzy popytem na pracę a jej podażą. Ponadto, w latach 2018–2022 ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego opracowano narzędzie pn. „System Prognozowania Polskiego Rynku Pracy”, które umożliwi uzyskanie szczegółowych informacji nt. kształtowania się sytuacji na rynku pracy, wspierając służby zatrudnienia w planowaniu efektywnych i trafnych działań.

W MRPiPS gromadzi się m.in. dane w zakresie udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu, bezrobociu i bierności zawodowej, opracowuje się też cyklicznie raporty dot. wskaźników rynku pracy oraz analizy porównawcze uwzględniające sytuację w Unii Europejskiej. Pozyskane w ten sposób informacje stanowią podstawę wypracowywania mechanizmów i rozwiązań służących przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom na rynku pracy. Ponadto informacje o bieżących działaniach i wydarzeniach, jak również raporty, ekspertyzy lub broszury informacyjne publikowane są w zakładce Aktualności na oficjalnej stronie internetowej MRPiPS.

Powiatowe urzędy pracy oferują kompleksową pomoc zarówno kobietom, jak i mężczyznom zarejestrowanym jako bezrobotni lub poszukujący pracy. Na zasadach ogólnych mogą oni korzystać z omówionego wcześniej szerokiego katalogu form wsparcia i aktywizacji zawodowej.

Działaniem prewencyjnym pomagającym osobom pracującym w utrzymaniu się na rynku pracy jest pomoc w nabywaniu umiejętności i kwalifikacji finansowana ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). Od 1 stycznia br. rozszerzono wsparcie udzielane w ramach tego funduszu, dzięki czemu z pomocy na kształcenie ustawiczne mogą korzystać wszystkie podmioty odprowadzające składki na Fundusz Pracy lub zwolnione z tego obowiązku na mocy prawa. Oznacza to, że o środki KFS mogą aplikować również osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Rozszerzono ponadto kategorie osób pracujących, które uprawnione są do korzystania z kształcenia ustawicznego finansowanego z KFS o osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych.

W ramach Planu Rozwoju Publicznych Służb Zatrudnienia na lata 2025-2027 przewidziano dla powiatowych urzędów pracy działania łączące politykę rynku pracy z polityką zdrowotną, a mianowicie:

- w ramach działania 5.1 pn. Podnoszenie aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia zadanie pn. tworzenie lokalnych programów aktywizacyjnych z placówkami ochrony zdrowia skierowanych do klientów powyżej 50 roku życia z problemami zdrowotnymi utrudniającymi znalezienie pracy;
- w ramach działania 5.2 pn. Wspieranie aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych realizację przez powiatowe urzędy pracy zadania pn. rozwój specjalistycznych programów wsparcia psychologicznego i społecznego we współpracy z właściwymi instytucjami na poziomie lokalnym.

¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-rezydujacej-dla-polski-na-lata-2023-2060-poziom-powiaty,12,1.html>

W obliczu kurczących się zasobów pracy należy aktywizować osoby bierne zawodowo, które mają potencjał powrotu na rynek pracy. Ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia nałożyła na wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy nowe zadania związane z identyfikacją, informowaniem o możliwościach korzystania z form pomocy określonych w ustawie oraz motywowaniem osób niezarejestrowanych, w tym biernych zawodowo, do podejmowania aktywności zawodowej. Zadania te finansowane są z Funduszu Pracy. Osoba zachęcona do poszukiwania pracy rejestruje się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i jest obejmowana wsparciem właściwym dla reprezentowanej przez siebie grupy. Zgodnie z ustawą o rynku pracy i służbach zatrudnienia osoba niezarejestrowana, w tym bierna zawodowo, może korzystać z poradnictwa zawodowego oraz pośrednictwa pracy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Monika Sikora
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/